

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA MATEMATIKY, FYZIKY A TECHNICKÉ VÝCHOVY

VLIV VÁNOČNÍHO OBDOBÍ NA VOLBU PRACOVNÍHO NÁMĚTU

Barbora Žilková (Hochmanová)

Učitelství pro 1. stupeň ZŠ

Vedoucí práce: Doc. PaedDr. Jarmila Honzíková, Ph.D.

Plzeň 2017

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma *Vliv vánočního období na pracovní činnosti* vypracovala samostatně za použité literatury a zdrojů informací, které jsem uvedla v závěru.

V Plzni

.....

vlastnoruční podpis

PODĚKOVÁNÍ

Chtěla bych poděkovat mé vedoucí diplomové práce doc. PaedDr. Jarmile Honzíkove Ph. D. za spolupráci, trpělivost a ochotu při odborném vedení diplomové práce.

Obsah

1 VÁNOCE V HISTORICKÉM KONTEXTU	8
1.1 Slunovrat	8
1.2 Historie předvánočního období	8
1.3 Podoba Vánoc	9
1.4 Legenda křesťanských Vánoc	10
2 PŘEDVÁNOČNÍ OBDOBÍ - ADVENT	11
2.1 Advent a věřící křesťané	11
2.2 Adventní svátky	12
2.2.1 Svatý Ondřej (30.11.)	12
2.2.2 Svatá Barbora (4.12.)	12
2.2.3 Svatý Mikuláš (6.12.)	13
2.2.4 Svatá Lucie (13.12.)	14
3 VÁNOCE	16
3.1 Štědrý den (24.1.)	16
3.2 Boží hod vánoční (25.12.)	17
3.3 Svátek svatého Štěpána (26.12.)	18
3.4 Svátek svatého Jana Evangelisty (27.12.)	18
3.5 Svátek betlémských neviňátek (28.12.)	19
3.6 Svátek svatého Silvestra (31.12.)	19
3.7 Nový rok (1.1.)	19
3.8 Tři králové (6.1.)	19
4 VÁNOČNÍ SYMBOLY	21
4.1 Betlém, jesličky	21
4.2 Strom	21
4.3 Jmelí	21
4.4 Ryba	22
4.5 Dárky	22
4.6 Zvířata	22
4.7 Vánočka	22
4.8 Zvony	23
4.9 Zlaté prasátko	23
5 VÁNOCE VE SVĚTĚ	24
5.1 Slovensko	24

5.2 Francie	24
5.3 Německo	24
5.4 Polsko	25
5.5 Anglie.....	25
5.6 Itálie.....	25
5.7 Rusko	26
6 NEVERBÁLNÍ TVOŘIVOST V PRACOVNÍCH ČINNOSTECH.....	27
6.1 Pracovní činnosti v českém školství	27
6.2 Pracovní činnosti v současnosti	27
6.3 Cíle a úkoly pracovních činností.....	28
6.4 Tvořivost	29
6.4.1 Faktory tvořivosti	29
6.4.2 Rozvoj tvořivosti	29
6.5 Příprava na vyučovací jednotku	30
6.6 Urbanův figurální test tvořivého myšlení	30
6.6.1 Proč právě Urbanův figurální test tvořivého myšlení.....	30
6.6.2 Výsledky dětí v jednotlivých ročnících.....	31
6.6.3 Zhodnocení výsledků	32
7 NÁMĚTY PRO VÁNOČNÍ TVOŘENÍ	33
7.1 Práce s přírodninami	33
7.2 Práce se sklem	39
7.3 Práce s papírem	40
7.4 Práce s textilem	45
7.5 Práce se samotvrdnoucí hmotou.....	50
7.6 Příprava pokrmů.....	52
7.6.1 Pečení perníčků	52
7.6.2 Práce s čokoládou.....	53
7.7 Projekty	55
7.7.1 Projektový den – Vánoční den ve škole	55
ZÁVĚR	58
RESUMÉ.....	59
POUŽITÉ ZDROJE	60
SEZNAM OBRÁZKŮ	62

ÚVOD

Diplomovou práci z předmětu pracovních činností jsem si vybrala z toho důvodu, že již od základní školy mám velmi blízký a kladný vztah k tomuto předmětu. Velice ráda si ve volné chvíli vyrobím nějakou tu výzdobu do domu. Baví mě, když mohu něco vyrábět s dětmi. Je to pro mě taková až relaxace někdy.

Musím napsat, že téma této diplomové práce jsem volila z důvodu, že Vánoce jsou mojí srdeční záležitostí. Miluji Vánoce. Vánoce jsou pro mě tím nejkrásnějším svátkem v roce. Taktéž i ostatní vánoční svátky jsou pro mě velmi příjemné a oblíbené. Ráda nasávám vánoční atmosféru, vánoční výzdobu, dekoraci, koledy, zvyky tradice, prostě všechno. Mám-li čas, vyrábím si vánoční výzdobu sama.

Protože si myslím, že Vánoce a vánoční svátky jsou jedním z nejkrásnějších a nejdůležitějších svátků v roce, snažím se, aby děti pochopily význam Vánoc a vánočních svátků. Aby pro ně tyto svátky nebyly pouze a jen dnem, kdy dostanou spoustu dárků, ale aby si uvědomily, že tyto svátky jsou především o lásce, pohodě, rodině, klidu, o tom, že bychom se k sobě měli chovat hezky. Děti by měly také mít alespoň nějaké povědomí o původu Vánoc, znát ty nejznámější vánoční tradice a zvyky.

Diplomová práce také obsahuje náměty pro tvorbu v předvánočním čase. Většinu z nich jsem se snažila vymyslet sama. Na náměty jsem vybírala různou škálu materiálu.

1 VÁNOCE V HISTORICKÉM KONTEXTU

Vánoce mají velmi dlouhou a zajímavou historii. O historii Vánoc lidé často vědí jen pár informací, a to zejména z důvodu, že nevěří v křesťanskou víru. Lidé věřící v křesťanskou víru, by měli o historii Vánoc vědět více, jelikož Vánoce jsou křesťanským svátkem. Spousta z nich dodnes poctivě dodržuje většinu tradic a zvyků Vánoc. Je velká škoda, že moc lidí ani neví, proč vůbec Vánoce slaví a jaká je podstata Vánoc a vánočních časů.

1.1 Slunovrat

Počátky tradic českých Vánoc vycházejí z doby pohanské. V této době byly symbolem životodárné síly, a proto lidé upíraly své modlitby, magické praktiky, obřady a zvyky ke slunci. Se třemi proměnami sluneční aktivity si Slované spojovali své oslavy. Svátek Vesny neboli jara a s ním probuzení slunce bylo první oslavou, druhý svátek byl čas růstu úrody, kdy slunce bylo v plné síle. A třetí významná slavnost byla v zimě, kdy slunce v tuto dobu pozbylo svou sílu, ale lidé věřili v jeho znovuzrození.

V době, kdy ještě neexistoval křesťanský kalendář, byl pro lidi nejpřirozenějším začátkem nového roku zimní slunovrat. Avšak každý národ slavil začátek roku jindy. Tím vznikl trochu chaos a nebylo to příliš prospěšné novým mezinárodním vztahům národů, které se začaly rozvíjet v souvislosti s obchodováním. Nový kalendář stanovil začátek roku na 1. ledna a byl většinou národů přijat. Vliv křesťanství začal potlačovat pohanství. Křesťané se snažili z podvědomí lidí vymýtit původní přírodní oslavy, a proto své svátky a oslavy soustředili do významných pohanských oslav. Jejich záměr potlačit pohanství se křesťanům povedlo jen částečně, protože magické praktiky, pověry, zvyky a některé pohanské symboly byly ve stylizované podobě převzaty křesťanstvím.

Období zimního slunovratu (21. prosince) oslavuje zimu a spánek v přírodě. Obřady, zvyky a pověrami lidé vyjadřovali touhu a víru v lepší život, což je hlavním smyslem i křesťanské filosofie. Do této doby zasadili křesťané narození Ježíše nebo jinak také „Spasitele, Mesiáše“. Ježíš, symbolizuje nový a lepší život, a tak k němu lidé vzhlíželi s nadějí lepšího života a spousta lidí k němu vzhlíží i dnes. (Šottnerová, 2004)

1.2 Historie předvánočního období

Již ve 4. století ve Španělsku a Galii se začaly zavádět první náznaky vánoční přípravné doby, tedy adventu. Písemně nejstarší doložené svědectví o adventu je však doloženo až z konce 5. století, a to v postním řádu biskupa Perpetua z Tours (město ve

Francii). Kolem poloviny 6. století se začal zvyk předvánočního času rozšiřovat do jednotlivých zemí v podobě kajícnosti a přísného postu. Pronikl také do Říma, kde se stal pevnou součástí římské liturgie na přelomu 6. a 7. století. Než se stal advent součástí západokřesťanského kalendáře a jeho počátek se začal odpočítávat od čtvrté předvánoční neděle, tak se doba adventu v jednotlivých zemích po staletí lišila. Například církevní sněm konaný v roce 380 ve španělské Zaragoze vydal ustanovení, že všichni věřící se budou muset začít připravovat na svátek Narození Páně od 16. dne před 1. lednem, tedy od 15. prosince, a budou navštěvovat bohoslužby v kostele a oddávat se rozjímání. V jednotlivých zemích se však nelišila jen doba trvání, ale také panovala nejednotnost v předepisování adventního půstu a adventní liturgie. Až v 11. století se doba trvání adventu ustálila na čtyřech nedělích na památku doby, která uplynula od Kristova narození. V 6. století platila v době adventu také řada zákazů a omezení, jako například, že v čase adventním se nesměla uzavírat manželství. Výjimka platila pouze, měli-li snoubenci povolení od biskupa. Pokud biskup vydal povolení, mohla se konat jen tzv. tichá svatba. Při takové svatbě kněz oddal snoubence časně zrána, kostelní dveře musely zůstat při obřadu zavřené, neproběhla mše za ženicha a nevěstu, svatebčané a snoubenci se nesměli veselit, nesměla hrát hudba, být hluk, nesmělo se tancovat ani dělat hostiny. To vše bylo zakázáno. (Vavřínová, 2002)

„Liturgie = souhrn bohoslužebných úkonů a obřadů a jejich pevně stanovený řád, bohoslužebný pořad“ (scs.abz.cz)

1.3 Podoba Vánoc

Teprve křesťanství dalo konci roku podobu vánoční svátků. Nicméně po dobu dvou tisíců let křesťanské Vánoce prošly značnými proměnami. Zpočátku se vánoční svátky slavily velmi bujaře, vesele po obcích chodily průvody plné masek, zpěvu a tance s bohatými hostinami, s velkým množstvím jídla a pití. Druhé pojetí křesťanské víry nakonec zvítězilo a vánoční svátky byly založené na pokoře a střídmosti. Tím začalo ubývat radovánek, hostin a věřící lidé začali rozjímat, postit se, chodit do kostela a modlit se. Až v období baroka, tj. v 17. a 18. století, vánoční svátky znovu dostávaly nádheru a okázalost. V druhé polovině 17. století se po celé Evropě rozmohl trend slavit vánoční svátky ve v rodinném kruhu a lidé si postupně zvykali na styl domácích oslav. V 19. století začaly Vánoce dostávat podobu současných Vánoc. (Vondrušková, 2004)

1.4 Legenda křesťanských Vánoc

„Základem křesťanských Vánoc je biblický příběh o narození Ježíše Krista v palestinském městě Betlémě. Jeho rodiče, Marie a Josef, sem podle legendy přišli ze svého domova v Nazaretu v Galileji (dnes severní Palestina), protože římský císař vyhlásil sčítání lidu a jejich majetku kvůli lepšímu výběru daní. V rušném městě však nenašli žádné ubytování, všechny hostince byly plné. Tak se stalo, že Marie porodila syna ve chlévě. Neměla kolébku, proto mohla novorozeně uložit jedině do jesliček, do nichž se dávalo dobytku krmení.

Jako první se o dítěti dozvěděli pastýři, kteří pásli své ovce na loukách za hradbami Betléma. Zjevil se jim anděl, který jim pověděl o narození Spasitele, a oni se hned vydali novorozeně pozdravit. Zároveň se k němu vypravila z východu skupina mudrců, kteří dítěti nesli vzácné dary. Cestu jim ukázala zářivá hvězda. To byli Tři králové se svým doprovodem.

Další osudy Ježíše Krista, popsané v Bibli, se už netýkají přímo vánoční legendy. V dospělosti hlásal na svou dobu převratné myšlenky o lásce a odpuštění, prováděl zázraky a léčil nemocné. Svým učením uchvátil mnoho lidí. Nakonec byl ukřižován, ale po své smrti vstal z mrtvých. To je však ústřední téma jiného významného křesťanského svátku – Velikonoc.“ (Vondrušková, 2004, s. 315, 316)

2 PŘEDVÁNOČNÍ OBDOBÍ - ADVENT

„Advent zahrnuje období přibližně čtyř týdnů před Štědrým dnem a začíná vždy v neděli, která je nejbližší k 30. listopadu – svátku sv. Ondřeje. Může to tedy být neděle mezi 27.11 a 3. 12., délka adventu je pak 22 až 28 dnů.“ (Vondrušková, 2004, s. 273)

V současné době je advent u nás velmi rozšířený a slaví se snad všude. Pro některé lidi advent představuje náboženský smysl, pro jiné je advent zábavou, která přináší tradiční zvyky. Pro všechny je však obdobím vánočních příprav, tudíž předvánočním obdobím. V tuto dobu lidé vymýšlejí a nakupují dárky. K tomu jim napomáhají například vánoční trhy, které jsou v době adventu skoro ve všech větších městech. Mnoho obcí má svou světelnou výzdobu, také mívají velké ozdobené stromy, které se povětšinou rozsvěcují v předvečer svátku svatého Mikuláše. Rozsvěcování stromků, bývá doplňováno konáním slavností, hudbou, koledami, v některých městech dokonce i případným ohňostrojem. Advent se skládá ze čtyř adventních nedělí, které se nazývají „železná, bronzová, stříbrná a zlatá“. Ze sousedních států, konkrétně Rakouska a Německa, k nám proniklo také mnoho adventních dekoračních předmětů, které se u nás dříve téměř neobjevovaly, ale dnes je můžeme najít víceméně všude. Zaplavují obchody, domácnosti, trhy a různé populární časopisy. Dekorační předměty ze sousedních států jsou hlavně adventní věnce a kalendáře, vánoční hvězdy, svícny a svíčky, svíčky do oken a podobné dekorace. Tyto dekorační předměty jsou u nás velmi oblíbené a dnes je najdeme skoro v každé domácnosti. Již v době adventu se začínají prodávat kapři, vánoční stromy, vánoční ozdoby, začínají se také péct perníčky a vánoční cukroví a v neposlední řadě začíná předvánoční úklid. (Vondrušková, 2004)

2.1 Advent a věřící křesťané

„Věřící křesťané se připravují na příchod Mesiáše „Ježíše“. Proto také slovo advent (adventus) lze přeložit jako příchod. V tuto dobu mají věřící dodržovat půst, chodit pravidelně do kostela, zachovávat strídmost v pití a jídle a dodržovat zákaz tance, zpěvu a zábavy. Přesto se postní pravidla během adventu často porušovala. Ke svátkům některých světců si lid připojil své zvyky a obyčeje, z nichž některé navazovaly ještě na pohanské obřady, spojené s oslavou zimního slunovrat.“ (Vondrušková, 2004, s. 273)

2.2 Adventní svátky

V rámci adventu slavíme několik svátků svatých. Tyto svátky jsou spojovány se spoustou obyčejů a pověr. Patří sem sv. Ondřej, sv. Barbora, sv. Mikuláš, sv. Ambrož a sv. Lucie.

2.2.1 Svatý Ondřej (30.11.)

Svatý Ondřej v mládí žil v Palestině a živil se jako rybář. Byl učedníkem Jana Křtitele, později Ježíše. Kolem roku 60 byl ukřižován. Den svatého Ondřeje byl prvním svátkem vánočním. V tento den se provozovala řada magických praktik. Velmi oblíbené bylo věštění podle předmětů, kdy se předměty zaklopily pod hrnky, které se postupně zvedaly. Předměty, které se dávaly pod hrnky, jsou hlína, která znamenala do roka smrt, hřeben znamenal nemoc, kousek chleba majetek a prsten svatbu. Také se věřilo, že sny, které se zdají o svatoondřejské noci, se určitě splní. Ondřej byl patronem nevěst, a proto se na svatého Ondřeje nejvíce předpovídání soustřeďovalo a týkalo svatby. Používala se celá řada způsobů, jak zjistit, zda dívku čeká svatba nebo kdo bude ženich. Pro ukázkou jich pár vypíši.

Zatřásla-li stromem dívka a zaštěkal-li v tu stejnou chvíli pes, věděla dívka, z které strany má očekávat ženicha.

Když dívka zaklepala o půlnoci na kurník a z kurníku se jako první ozval kohout, měla se do roka vdát, pokud se ozvala slepice, dívka měla na svatbu ještě dost času.

Často v tento den, se děvčata snažila spatřit v zrcadle, ve studánce s vodou či v komíně obraz svého nastávajícího.

Velmi oblíbeným a také dodnes nejoblíbenějším a nejpoužívanějším zvykem bylo také házení střevícem. Dívka hodila poslepu přes rameno za záda střevíc a byla-li špička otočená směrem ke dveřím, znamenalo to, že se dívka vdá a brzy odejde. (Vondrušková, 2004)

2.2.2 Svatá Barbora (4.12.)

Svatá Barbora se narodila na počátku 3. století. Jejím otcem byl bohatý kupec a velký nepřítel křesťanství. Ten nechal u domu postavit a luxusně vybavit věž, ve které byla svatá Barbora zavřena, aby nemohla podlehnout svodům křesťanské víry. I přes otcovo přísné opatření svatou Barboru jeden ze služebných obrátil na křesťanskou víru. Jednoho dne, když otec našel u svaté Barbory kříž a ona se přiznala, že je křesťankou, se ji pokusil

ve zlosti zabít. I když se Barboře povedlo utéct, otec ji zanedlouho našel a odvedl k soudu. Soud Barboru mučil a chtěl, aby se zřekla křesťanství. Jelikož se Barbora svého křesťanství nezřekla, sám otec jí setnul hlavu mečem. Vzápětí otce usmrtil blesk. (Bestajovský, 2004)

Barbora je patronkou mnoha řemesel a povolání. Nejznámější z nich jsou dělostřelci, horníci. Rovněž je Barbora patronkou hutníků, slévačů, stavebních dělníků, pokrývačů, tesařů architektů, kameníků, kuchařů a řezníků. (Vondrušková, 2004)

V den svaté Barbory chodily dívky oblečené celé v bílém, přes obličej měly přehozený závoj, nebo vlasy, v jedné ruce držely koš s ovocem a sladkostmi pro hodné děti a v druhé ruce metlu na zlobivé děti. Takto chodily v obcích dům od domu. Dnes se tento svátek již neslaví, Barbory po domech nechodí a spousta lidí ani neví, že Barbory dříve takto chodily.

Na svatou Barboru se také řezaly třešňové nebo višňové větvičky, kterým se říká Barborky. Ty sloužily buď jako výzdoba domu, nebo k věštění. Podle toho v jaký den větvička vykvetla, tolikátý den v roce měl být pro majitele větvičky šťastný. Barborky řeže a dává si do vázy ještě dnes spousta lidí. (Bestajovský, 2004)

2.2.3 Svatý Mikuláš (6.12.)

Svátek svatého Mikuláše je jedním z nejznámějších svátků u nás. Mikuláš žil někdy ve 3. až 4. století v bohaté křesťanské rodině. Byl to muž, který pomáhal chudým, tím že jim rozdával své peníze. Poté, co rozdal všechn svůj majetek, se vydal na cestu do Palestiny. V maloasijském městě Myra, v době, kdy byl Mikuláš na cestě, zrovna zemřel biskup. Jeho následníkem měl být ten, kdo jako první vejde dalšího rána do chrámu. To se povedlo právě Mikulášovi, a tak Mikuláš převzal biskupský úřad. Práci biskupa vykonával až do své smrti. Až po smrti začal být uctíván jako světec. Je patronem mnoha povolání, například námořníků, rybářů, advokátů, lékárníků, ochráncem vorařů, zejména dětí a spousty dalších. (Bestajovský, 2008)

U nás je Mikuláš spojován zejména s mikulášskými obchůzkami. Ty se uskutečňují vždy 5. prosince, kdy v podvečer tohoto dne chodí po domácnostech Mikuláš se svými pomocníky, a to andělem a čertem. Mikuláš spolu s andělem a čertem chodí po domácnostech a odměňují děti. Děti jsou odměňovány, podle toho, jak se celý rok chovaly. To, jaké děti jsou a byly celý rok, řeknou rodiče Mikulášovi a jeho pomocníkům předtím, než jde Mikuláš za dětmi. Na základě toho, jak se děti chovaly, je Mikuláš odmění.

Většinou předtím, než se začnou rozdávat odměny, Mikuláš chce po dětech, aby mu řekly nějakou básničku. Hodné děti dostávají od anděla sladkosti a ovoce, kdežto zlobivé děti dostávají brambory nebo uhlí od čerta. Dříve místo básniček Mikuláš děti zkoušel, zda se umějí modlit. Mikuláš chodí oděn do dlouhé bílé košile, na které má plášť v kombinaci barev bílé, červené a zlaté. Na plášti často bývá vyšitý kříž, taktéž v bílé, červené nebo zlaté barvě. Na hlavě nosí biskupskou čepici červené nebo bílé barvy se zlatým křížem. Barvy biskupské čepice a kříže mohou být i v jiné kombinaci, například bílá čepice s červeným křížem nebo naopak. V jedné ruce Mikuláš nese zlatou nebo stříbrnou berlu (biskupskou helmu). V druhé ruce může nést knihu, ve které má napsané, zda děti zlobily nebo zda byly hodné nebo v druhé ruce nese pytel s pamlsky pro děti. Mikuláš bývá větší postavy s dlouhým bílým plnovousem. (Vondrušková, 2004)

V dřívějších dobách chodil spíše mikulášský průvod, který byl velmi podobný spíše maškarnímu průvodu, kde byly k vidění různé masky. (Bestajovský, 2008)

2.2.4 Svatá Lucie (13.12.)

Svatá Lucie byla údajně dcerou bohatých a vznešených rodičů. Vypráví se, že Lucie se rozhodla pro panenský život, odmítala veškeré nabídky sňatků a rozdávala svůj majetek chudým. Říká se, že jednou si dokonce vypíchla oči, aby odradila své nápadníky. Zázrakem jí však byl zrak vrácen. Jeden z jejich odmítnutých pohanských nápadníků ji udal jako křesťanku, následně byla odsouzena a nakonec jí bylo podříznuto hrdlo.

V předvečer svátku svaté Lucie, chodívaly takzvané Lucie dům od domu a kontrolovaly, mají-li hospodyně dokončený předvánoční úklid. Dále kontrolovaly, zda ženy nepředou nebo neperou. Tento den totiž patřil především ženám, aby si trochu odpočinuly, proto se nesmělo ten den prát nebo příst. Pokud Lucie zastihly hospodyně, jak pracují, rozfoukaly by peří, a příze odnesly nebo by naplnily komínem světlici prázdnými větveny, a ty by musely obratem hospodyně napříst. (Bestajovský, 2008 a Vondrušková, 2004)

V každém kraji chodily Lucie v jiných maskách. Lucie byly zahaleny do bílých plachet, někde nosily na obličejí ptačí masku s velkým zobákem, jinde měly pouze pomoučněný obličej. Jen výjimečně mohly chodit oblečené celé v černém. V jedné ruce držely pírko, kterým zjišťovaly, zda je v domě utřený prach a v druhé ruce držely dřevěný nůž, kterým chtěly dětem, které se nepostily, rozpárat břicha. Lucie během návštěv mlčely a všechno jen předváděly pantomimicky.

Je patronkou několika profesí, patří mezi ně například sedláci, krejčí, tkalci, notáři, švadleny, písaři, skláři, kočí, vrátní nebo nožíři. (Vondrušková, 2004)

3 VÁNOCE

V současnosti jsou v naší společnosti Vánoce jedním z nejvýznamnějších, nejnámějších a nejoblíbenějších svátků roku. Tento svátek je lidmi slaven již po několika stoletích. K Vánocům se váže spousta tradic, zvyků a obyčejů. Spousta lidí dodnes dodržuje některé z nich. Začínají již předvánočním obdobím, které se nazývá advent. Advent je doprovázen několika významnými svátky. Vánoce a vánoční období končí 6. ledna svátkem Tří králů. Vánoční svátky jsou svátky klidu, lásky, pohody a radosti. Proto bychom si měli Vánoce užívat.

3.1 Štědrý den (24.1.)

Štědrý den je jedním z nejvýznamnějších svátků u nás. Slaví se den před narozením Ježíše Krista. Zvyky a tradice tohoto dne se tradují, dodržují a slaví od dávné minulosti až dodnes. Smyslem Štědrého dne je vzájemná úcta, láska, přátelství a pohoda. Je dobou, kdy je celá rodina pohromadě. Každý dům by měl být perfektně uklizený a čistý. Spousta domů a bytů bývá vánočně vyzdobena, na lustrech visí jmelí. Den před Štědrým dnem se většinou zdobí vánoční stromček, který je dnes hlavním symbolem Vánoc, vánočními ozdobami, svíčky, čokoládovými figurkami, čokoládovými penězi, perníčky a dalšími výrobky. V dávnějších dobách se jako hlavní symbol Vánoc označoval betlém. Několik dní před Štědrým dnem se peče vánoční cukroví, pečou se perníčky. V oknech můžeme často vidět blikající, svítící, jednobarevná, barevná svíčka, svícny nebo jiné různé ozdoby. Na stole by měl být sváteční ubrus a slavnostní nádobí.

Během Štědrého dne by se měly dodržovat lidové tradice a zvyky. V současnosti lidé dodržují jen některé lidové tradice a zvyky. Lidé by se měli v tento den postit, až do večere, aby viděli zlaté prasátko. Navečer usedá celá rodina ke štědrovečernímu stolu. Na štědrovečerním stole by neměla chybět rybí polévka, kapr s bramborovým salátem, vánočka, ovoce, vánoční cukroví. Nemělo by se jíst jakékoli létací maso, to jest například kuřecí, krůtí, kachní a další. Traduje se, že pokud bychom jedli létací maso, odletělo by nám štěstí. Po večeři se čeká na zazvonění zvonku, kterým Ježíšek ohlašuje, že již přišel a přinesl dárky. Když slyšíme zvonění zvonku, přesouváme se k ozdobenému vánočnímu stromčku, kde si zazpíváme koledy a hned nato rozbalujeme dárky. Před půlnocí se chodí do kostela na půlnoční mši.

Příklady nejnámějších vánočních lidových tradic a zvyků

Krájení jablka - máme-li po rozkrojení jablka uprostřed hvězdičku – budeme mít štěstí,

- máme-li po rozkrojení jablka uprostřed kříž – budeme nemocni, nebo nás čeká smrt.

Lodičky ze skořápek od ořechů – do skořápky od ořechu vložíme svíčku, tím máme hotovou lodičku, svíčky zapálíme a celé lodičky položíme na hladinu vody, pokud lodičky plují u sebe, znamená to, že celá rodina bude celý rok pěkně spolu, pluje-li lodička mimo ostatní, znamená to, že se majitel lodičky vydá do světa.

Házení střevícem – nezadané, svobodné ženy a dívky se otočí zády ke dveřím a házejí za sebe střevíc, je-li střevíc otočený špičkou ke dveřím, znamená to, že žena nebo dívka se brzy vdá a odstěhuje se, střevíc v opačném směru znamená, že dívka zůstane po celý rok na ocet.

Lití olova – roztavené olovo se odlévá do připravené nádoby s vodou, získaný, vychladlý tvar poté zkoumáme, zjišťujeme, čemu se nejvíce podobá, dnes lze zakoupit olovněné mince, u kterých bývá i leták nebo knížka s popisem jednotlivých tvarů.

Zpěv vánočních koled – Štědrej večer nastal, Pásli ovce Valaši, Narodil se Kristus pán, Půjdeme spolu do Betléma a spoustu dalších.

Pečení vánočního cukroví a perníčků – mezi vánoční cukroví patří například vanilkové rohlíčky, vosí hnízda, linecké cukroví, rumové kuličky, vánočky a spousta dalších.

Zapalování purpury, františka

Kapří šupina – pokud chceme mít v novém roce dost peněz, dáváme si do peněženky usušenou kapří šupinu.

Štědrovečerní večeře – při štědrovečerní večeři by měla sedět celá rodina pěkně pohromadě u štědrovečerního stolu, jakmile všichni usednou, nikdo už nesmí vstát a odejít, dokud nebude celá rodina po večeři, pokud by to někdo porušil, znamenalo by to, že ten dotyčný jako první opustí rodinu,

- u štědrovečerního stolu by také měl být sudý počet lidí, pokud má rodina lichý počet členů rodiny, měla by prostříť o jednoho navíc.

3.2 Boží hod vánoční (25.12.)

„Když na Boží hod prší, sucho úrodu naruší.

Padá-li na boží narození sníh, hodně obilí bude na polích.“ (Trnková, 2012, s. 70)

Boží hod vánoční je dnem narození Ježíše Krista. Pro křesťany je tento svátek hlavním a nejdůležitějším ze všech vánočních svátků. Oslavují příchod Spasitele. Správně by se nemělo celý den pracovat, nemělo by se chodit po návštěvách. Celá rodina by se měla sejít u slavnostního oběda. Nejčastěji se podává drůbež. (Trnková, 2012)

3.3 Svátek svatého Štěpána (26.12.)

Svátek svatého Štěpána je druhým svátkem vánočním. Je to den, kdy si připomínáme umučení svatého Štěpána. V současnosti se v tento den chodí na procházky, jezdí po návštěvách příbuzných.

Štěpán byl výborným kazatelem a společníkem Kristovým. Měl spoustu posluchačů. V roce 37 byl ukamenován v Jeruzalémě. Byl prvním křesťanským mučedníkem. Uctíván začal být až v 5. století. (Vondrušková, 2004)

Tento svátek byl spojen s koledováním. Koledníci obcházeli domy s papírovým betlémem a zpívali koledy. (Šulc, Krček, 2014)

Nejznámější koleda, zpívaná o svátek svatého Štěpána:

Koleda, koleda Štěpáne,

co to neseš ve džbáně?

Nesu, nesu koledu,

upad jsem s ní na ledu, psi se na mě sběhli,

koledu mi snědli.

3.4 Svátek svatého Jana Evangelisty (27.12.)

Jan byl jedním z apoštolů. Přízvisko Evangelista dostal díky tomu, že je autorem jedním ze čtyř evangelií, které popisují život Krista. Svatého Jana se podle legendy pokusili otrávit vínem, ten však vínu požehnal a jed ve vínu ztratil svoji účinnost. Od té doby si lidé v tento den nechávali posvětit víno a věřili, že tím získá magickou moc. Například, že dokáže ochránit před hadím uštknutím. (Šulc, Krček, 2014 a Vondrušková 2004)

3.5 Svátek betlémských neviňátek (28.12.)

Svátek betlémských neviňátek je svátkem dětí. Slaví se na počest neviňátek. Krutý palestinský vládce Herodes Veliký nechal zabít malé chlapce. Důvodem bylo narození Ježíše v Betlémě. Báł se totiž věštby, která předpovídala, že se narodí nový král židů. Splnění věštby by ho mohlo ohrozit. Nevěděl totiž, které dítě má být tím vyvoleným, zrozeným Mesiášem. Od té doby se stal Herodes symbolem krutosti. (Vondrušková, 2004)

3.6 Svátek svatého Silvestra (31.12.)

Svátek svatého Silvestra nám ukončuje kalendářní rok, tudíž je posledním dnem v roce. Ačkoli zaujímá místo uprostřed vánočního období, nepatří k oslavám lidových ani křesťanských Vánoc. V minulosti se konec roku neslavil. Poslední den v roce je zasvěcen papeži Silvestru, který žil na přelomu 3. a 4. století v Římě. Zvyků s tímto dnem moc spojených nebylo, pouze hospodyně nesměly na Silvestra věšet prádlo, jelikož to věštilo jistou smrt. Dnes se s koncem roku loučíme ohňostrojem, rachejtlemi, chlebičky. (Vondrušková, 2004 a Šulc, Krček, 2014)

3.7 Nový rok (1.1.)

V Čechách se spojoval Nový rok s drobnými dárečky, ty dával hospodář čeledi, obdarovávali se i zamilovaní. Nyní je zvykem Nového roku přípitek a následné přání všeho dobrého do Nového roku.

„S novým rokem byla vždy spojována celá řada pověr.

Říkalo se:

Jak na Nový rok, tak po celý rok.

Nemít v kapse nějaký ten peníz znamenalo chudobu.

Když do chalupy zavítala stařena,

věštilo to hádky, naopak mladé děvče

či mládenec byli předzvěstí lásky a shody,

ze světnice se nesmělo nic vynést ani vymést.“ (Šulc, Krček 2014, s. 29)

3.8 Tři králové (6.1.)

Nikde není přesně jisté, zda tři králové byli opravdu králové. Hovoří se totiž o tom, že se jednalo o mudrce či astrology, kteří šli za padající hvězdou do Betléma. Není také

vyloučena varianta, že to byli vysocí úředníci. Až mnohem později se začalo mluvit o jejich jménech. Kašpar, Melichar a Baltazar. Jeden ze tří králů měl černou tvář. Mezi historiky panují neshody o tom, který z nich to byl. Chlapci chodívali dům od domu převlečení za tři krále. Koledovali a zpívali náboženské písně s vánoční tematikou. Doprovázel je kněz, který obydlí vykuřoval kadidlem nebo kropil svěcenou vodou. Nad okenní rám kněz psal svěcenou křídou první písmena jmen tří králů. K+M+B plus příslušný letopočet. Pokud nemohl kněz nebo nebyl v obci, mohl za něho jít i učitel. (Šulc, Krček, 2014)

Tento svátek nám ukončuje vánoční období.

4 VÁNOČNÍ SYMBOLY

Jako ostatní významné svátky, tak i Vánoce mají své symboly, bez kterých by Vánoce nebyly Vánoce. Proto je můžeme vidět ve většině domácností, v oknech, ve městech a vesnicích.

4.1 *Betlém, jesličky*

Betlém je místem, kde došlo k velkému zlomu v dějinách lidstva. Narodil se zde Ježíš Kristus, nazýván také Ježíšek. Ten měl být novým králem, který by vyznával lásku, pravdu a spravedlivost. Za zrodem betlémů stojí František Assisi. Ten si v mládí užíval života a spoustu radovánek. Když těžce onemocněl, zaujal jiný postoj k životu. Začal žít v duchu evangelia a vzdal se veškerého svého majetku. Roku 1223, kdy přišel na svět Ježíš Kristus, postavil v jeskyni betlém s živými lidmi a zvířaty. Tím vznikla tradice, která se šířila dále do světa. Od 18. století se začaly vyrábět různé varianty a formy betlémů v domácnostech obyčejného lidu v nynější podobě. Součástí betlému jsou jesličky s Ježíškem, Panna Marie, Josef, osel, vůl, pastýři, ovečky, tři králové a spousta dalších. (Šottnerová, 2004)

4.2 *Strom*

Dnes je považován za hlavní symbol Vánoc, který se k nám dostal ze sousedního Německa. Podle některých údajů, prvním stromem v České republice byl strom, který nazdobil roku 1812, tehdejší ředitel Stavovského divadla, pan Lieben. Před první světovou válkou si ne všichni mohli dovolit vánoční strom. Stromy byly drahé a na venkov se z měst dostávaly pomaleji. Nyní vánoční stromeček najdeme snad v každé rodině. První ozdoby se vyráběly z přírodních materiálů, ovoce, pečiva, ořechových skořápek, koření a z dalších podobných materiálů. Až koncem 19. století se začaly objevovat skleněné ozdoby. V dnešní době již existuje spousta druhů vánočních ozdob, například skleněné, plastové, slámové a spousta dalších. Strom se také často zdobí perníčky, barevnými světýlky a především čokoládovými figurkami. (Vavřínová, 2002)

4.3 *Jmelí*

Jmelí roste vysoko v korunách stromů, dozrává v době, kdy v přírodě nic jiného nedozrává a je stále zelené. Je symbolem čistoty. O Vánoce, se zavěšuje na stropy, lustry. V rodině prý zajišťuje štěstí a ochraňuje dům. Jmelí přináší štěstí hlavně tomu, kdo jej dostane darem. K jmelí se váže ještě jeden obyčej, a to ten, že muž může pod jmelím

beztrestně políbit kteroukoli ženu. Často se jmelí stříká na zlatou nebo stříbrnou barvu. Tato tradice se k nám dostala z Evropy asi před sto lety z Anglie. (Vondrušková, 2004)

4.4 Ryba

Na štědrovečerním stole by neměl chybět kapr. Avšak ne vždy tomu tak bylo. Kapr se začal na štědrovečerní večeři konzumovat až od poloviny 19. století. Ryba je považována za postní jídlo. Ryba byla pro křesťany symbolem Ježíše Krista, protože se Ježíš Kristus narodil na rozhraní dvou věků. Věk ryb končil a věk skopce začínal. Ryba a hlavně kapr by sice neměli chybět na štědrovečerním stole, ale lidé jej čím dál tím častěji nahrazují jinými pokrmy. Například vepřovými řízků. Někteří si zavedli vlastní tradici, kdy kapr místo na talíři končí zpátky v rybníce. (Vavřínová, 2002)

4.5 Dárky

Nadělování dárků nepatří mezi starobylé vánoční obyčeje. Tento obyčej k Vánocům patří až od 19. století. V minulosti se dárky obdarovávali lidé chudí, služebnictvo, domácí chasa, a to v podobě oblečení, jídla nebo malých finančních částek. Pokud přišli chudáci či žebráci popřát k narození Ježíše Krista do bohatých rodin, byli také odměněni nějakým tím darem. Jejich prapůvod musíme ale hledat ještě hlouběji v minulosti, a to v době narození Ježíše Krista. Všichni lidé chtěli rodině pomoci v nesnázích, a proto k jesličkám nosili dary. Nadělování dárků je jedním z obyčejů, který je v dnešní společnosti velmi oblíbený. Nemělo by pro nás být důležité, kolik dárků dostaneme nebo kolik jich dáme. Důležité je, aby byly z lásky. (Vavřínová, 2002)

4.6 Zvířata

Osel a vůl jsou typickými symboly Vánoc. Právě osel a vůl se o nově narozeného Ježíše Krista starali. Zahřívali ho svým dechem. Kolem Betléma byla krajina plná pastvin a lidé se živili pastýřstvím. Proto mezi další symbolická zvířata Vánoc patří stáda oveček a beránků. Ježíš také bývá často označován jako Bůh nebo pastýř svých oveček. Ovečkami jsou myšleni věřící křesťané. (Šottnerová, 2004)

4.7 Vánočka

Můžeme ji znát také pod názvem štědrovka. Vánočka má údajně velmi dlouhou historii. Říkalo se jí bílé pečivo, které se zpracovávalo z bílé mouky. Bílá mouka, rozinky nebo mandle byly drahé. Proto si některé chudší rodiny mohly dovolit upéct vánočku jen na Vánoce. Po celý rok se na vánočku velmi těšily. Všeho v domácnostech muselo být dost, a to i vánočky. Pro celou rodinu, hosty ale také pro koledníky. (Vondrušková, 2004)

4.8 Zvony

Objevovaly se již v 6. století. Brzy na to se začaly stávat součástí kostelů. Zvony určovaly čas, ohlašovaly smrt, nebezpečí, ale i radostné události. Potom také svolávaly všechny věřící k modlitbě. Spousta zvonů dokonce dostala i jména, jako lidi. Dnes se vyrábí spousta ozdob právě ve tvaru zvonu. Cinkot zvonů by měl chránit srdce před hrabivostí a lakotou. V některých rodinách se zvoní zvonečkem, což oznamuje, že již přišel Ježíšek a přinesl dárky. Po zacinkání zvonečku se děti mohou jít podívat ke stromečku a rozbalovat dárky. (Šulc, Krček, 2014)

4.9 Zlaté prasátko

O zlatém prasátku toho není moc známo. Proč se váže právě k Vánocům, je zahaleno v tajemství. Jen se traduje, že pokud se člověk celý Štědrý den až do doby vycházející první hvězdy postí, uvidí, jak přebíhá po stěnách světnice. (Šulc, Krček, 2014)

5 VÁNOCE VE SVĚTĚ

Vánoce jsou nejznámějšími, nejdůležitějšími a nejoblíbenějšími svátky nejen u nás, ale i v ostatních státech. Ve všech státech se Vánoce slaví trochu jinak než u nás. Jen některé tradice jsou ve všech národech nebo ve většině národů stejné, například zdobení stromečku, štědrovečerní večeře nebo zpívání koled.

5.1 Slovensko

Na Slovensku Vánoce probíhají víceméně stejně jako u nás. Lidé jsou více věřící, díky čemu dodržují poctivě většinu tradic a zvyků. Rozdíly jsou hlavně u štědrovečerní večeře. Večeře začíná modlením, následuje přípitek, po přípitku se jí tenká oplatka politá medem, po oplatce stroužek česneku s chlebem, aby byli zdraví. Nesmí chybět zelná polévka „zelňačka“, hlavní chod, což je ryba s bramborovým salátem, opekance (upečené těsto, nakrájené na kousky, smíchané s mákem, máslem, mlékem a cukrem, místo máku se mohou použít i ořechy), koláče a ovoce. O Štědrý den, se nesmí jíst vůbec žádné maso kromě ryb. Maso se nejí, protože lidé drží půst za dobrou ženu nebo dobrého muže. Pod ubrus se dávají peněžní mince, aby bylo hodně peněz v novém roce. Dárky na Slovensku naděluje taktéž Ježíšek, jako u nás v České republice.

5.2 Francie

Ve Francii nenaděluje dárky Ježíšek, ale Pére Noël. Je to stařík s bílým plnovousem, zahalený celý v bílém, který naděluje dárky do bot, a když nejsou boty připraveny, nechává dárky za okny nebo u krbu. Vánoční stromeček je samozřejmostí, ale spousta Francouzů stále dává větší přednost domácím betlémům, které jim stojí ve vyzdobených pokojích. Ke štědrovečerní večeři se zde podávají ústřice, bílé klobásy, hlemýždi a rybí polévka jako předkrm. Pečený krocan s kaštanovou nádivkou nebo lanýžovou pastou a kuřata se zeleninovým salátem a pečená husa nesmí na štědrovečerním stole chybět. Nemělo by se zapomenout dále na škeble, kaviár, losos, žabí stehýnka a několik druhů sýra, které taktéž najdeme na štědrovečerním stole. Co se týče sladkých dezertů, dopřávají si trufle z čokolády, datle, koláč se smetanou, roládu a čokoládové salámy. (Vondrušková, 2004)

5.3 Německo

Pojetím vánočních tradic a zvyků je nám Německo asi nejbližší. Všude se objevují adventní věnce, kalendáře. Adventní trhy začínají již od prvního adventního dne. Na severu Německa dárky naděluje takzvaný Weihnachtsmann, což je muž s ryšavými vousy

a vlasy, oblečený do bundy a pláště, který odnáší neposlušné děti a nevěrné ženy. Na jihu Německa naděluje dárky Ježíšek stejně, jako u nás. U štědrovečerní večeře se podává pečená husa nebo kachna, ale i ostatní drůbež. V severních státech Německa se podávají klobásy s bramborovým salátem a v Bavorsku mají rádi ryby, hlavně kapra namodro nebo načerno. (Šulc, Krček, 2014)

5.4 Polsko

V Polsku nechodí Mikuláš s nadílkou. Přichází až o Štědrý den, kdy naděluje kromě dárků i cukroví. Poláci jsou silně věřící, proto tradice a zvyky poctivě dodržují, především půst. Hlavním symbolem Vánoc vyznávají betlém. Dokonce se v Krakově koná každý rok soutěž o nejkrásnější betlém. Večeři začínají, až když vyjde první hvězda na obloze. K večeři se u nich podávají ryby, velmi oblíbenou rybou je kapr ve sladké švestkové omáčce, ryby v rosolu, krocán, boršč, makůvky, žemle, máčené ve sladkém mléce, sypané rozinkami a mákem. 25. prosince se většinou podává klobása jako slavnostní jídlo. (Šulc, Krček, 2014)

5.5 Anglie

V Anglii nemají Ježíška, ale Santa Clause (Father Christmas), který jim nosí dárky. Již před Vánocemi se zdobí domy jmelím a lampičkami. Hlavním a nejdůležitějším dnem u nich není 24. prosince, ale 25. prosince. Dárky děti dostávají do připravených, zavěšených punčoch. Dostávají je jen, pokud Santa Clausovi připraví koláč nebo sušenku s mlékem a mrkev pro jeho soba. Dárky se rozbalují ráno 25. prosince, po rozbalení dárků následuje slavnostní oběd, kdy se servíruje nadívaný krocán nebo jehněčí pečeně. K vánočním pokrmům patří také vánoční puding a horký punč. Jedním ze zvyků je, že Anglická královna podaruje stovky svých sloužících. (Vondrušková, 2004)

5.6 Itálie

U Italů jsou velmi oblíbené jesličky, proto nesmí chybět v žádné domácnosti. Dokonce v 15. století byla Neapol vyhlášena svou výrobou jesliček. V Itálii se chodí na bohoslužby do kostela a v ulicích zní vánoční hudba. V některých částech Itálie děti dostávají dárky 24. prosince večer, jinde až 25. prosince, a někde dokonce až na Tři krále. Dárky jim naděluje stará, ale dobrosrdečná čarodějnice Befana. Létá na koštěti a do domů se dostává komínem. (Šulc, Krček, 2014)

5.7 Rusko

Vánoční oslavy v Rusku začínají čtyřiceti denním půstem. Od 15. listopadu až do narození Páně. Večer před narozením Páně se začínala velkolepá večere, u které nesměly chybět klobása, kutja, tj. kaše z vařeného obilí slazená medem, bohatší rodiny místo obilí používaly rýži a přidávaly ořechy a rozinky. Pil se oblíbený kvas. Na Štědrý den se večerely vareniky, tj. taštičky z kynutého těsta, plněné mletým masem, houbami a zelím. Kdysi bývalo jedním ze zvyků zapalovat na dvoře nebo před domem oheň, aby se k ohni mohly slétnout duše předků, a ti pak měli ohlídat štěstí v domě. Po revoluci děti dárky dostávaly až na Nový rok, dnes je dostávají 7. ledna. Dárky zde nosí Mrazík. (Šulc, Krček, 2014)

6 NEVERBÁLNÍ TVOŘIVOST V PRACOVNÍCH ČINNOSTECH

Jednou z nejstarších úloh výchovy je výchova k práci. Z historie už víme, že děti byly k práci vedeny již od nejtělejšího věku. Především pro produktivní práci.

6.1 Pracovní činnosti v českém školství

Koncem 18. a začátkem 19. století se čeští pedagogové začali dožadovat o spojení pracovní činnosti žáků s vyučováním. Tím vznikaly takzvané industriální školy. Ferdinand Kindermann je považován za zakladatele těchto škol. Cílem a úkolem industriálních škol bylo vést děti k práci tak, aby ji dělaly s radostí a aby se rozvíjela jejich zručnost. Cíle a úkoly vyplývaly z hospodářství. Industriální školy byly tak úspěšné, že nadchly i duchovní, šlechtu a měšťany, že se v průběhu deseti let rozrostl jejich počet až na 200 takovýchto škol v Čechách. Počet rostl tak, že počátkem roku 1792 jich bylo již 500. Dalším českým významným pedagogem, spojeným s pracovní výchovou, byl Karel Slavoj Amerling. Ten byl toho názoru, že pro realizaci všestranné výchovy a vyučování je důležité zajištění dobrých materiálních podmínek ve škole. Požadoval, aby školy měly různé sbírky obrázků a obrazů, sbírky různých přírodnin, zahradu a dílny, kde by děti mohly pracovat. Mladším významným propagátorem pracovní výchovy byl Gustav Adolf Lindner, který požadoval, aby v učebních plánech byly zařazeny i předměty výrobní. Po vzniku ČSR realizace pracovní výchovy upadala, byla na velmi nízké úrovni a byla ovlivněna názory významných českých pedagogů a myslitelů. Inspirace a podněty pro rozvoj pracovní výchovy k nám přicházeli z ciziny. (Honzíková, 2015)

6.2 Pracovní činnosti v současnosti

V současnosti je pracovní výchova vymezena v rámcově vzdělávacím programu (RVP) v oblasti *Člověk a svět práce*.

Charakteristika vzdělávací oblasti:

Jedná se o široké spektrum pracovních činností a technologií, které vedou žáky k získání potřebných dovedností v různých oborech lidské činnosti.

Koncepce vzdělávací oblasti *Člověk a svět práce* vychází z různých životních situací, se kterými žáci přicházejí do přímého kontaktu.

Do vzdělávacího obsahu vzdělávacího oboru na 1. stupni ZŠ patří:

- práce s drobným materiálem,
- konstrukční činnosti,

- pěstitelské práce,
- příprava pokrmů.

Práce s drobným materiálem – žák se seznámí s různými druhy materiálů, s jejich vlastnostmi, s nářadím a pomůckami, s kterými si může při práci s jednotlivým materiálem pomoci, s operacemi a postupy při práci s materiálem, dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny při práci.

Konstrukční činnosti – žák se naučí pracovat s různými druhy stavebnic, zvládne pracovat podle návodu nebo předlohy, dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny při práci.

Pěstitelské práce – žák poznává přírodu, pozoruje změny v přírodě, vykonává jednoduché pěstitelské aktivity, volí správné pomůcky a nářadí, podle zásad se stará o pokojové rostliny, pěstuje rostliny ze semen v místnosti nebo na zahradě, poznává rostliny, dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny při práci.

Příprava pokrmů – žák připraví jednoduché pokrmy, seznamuje se se stolováním a vybavením kuchyně, dodržuje pravidla správného chování při stolování, dodržuje zásady bezpečnosti a hygieny při práci. (Honzíková, 2015)

6.3 Cíle a úkoly pracovních činností

Cílem pracovních činností je získání nezbytných vědomostí, pracovních dovedností a návyků, které jsou potřebné pro běžný život a formují osobnost dítěte rozvíjením některých vlastností. Rozvíjejí přesnost, postoj k práci, smysl pro povinnost, spolupráci, svědomitost, tvořivé schopnosti a dovednosti. Důležitým úkolem pracovních činností je také učení psychomotorických dovedností a za méně důležitý cíl pracovních činností můžeme považovat rozvoj neverbální tvořivosti žáka.

Prostřednictvím pracovních činností by žáci měli:

- získat základní pracovní dovednosti a návyky z různých oblastí,
 - poznat některé vybrané materiály,
 - osvojit si zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,
 - utvářet si aktivní a pozitivní vztah k přírodě a životnímu prostředí,
 - utvářet si aktivní a pozitivní vztah k práci,
 - získat významné poznatky a dovednosti pro jejich další životní a profesní uplatnění.
- (Honzíková, 2015)

6.4 Tvořivost

„Pedagogická tvořivost se projevuje tvořivou prací se vzdělávacím obsahem.“
(Honzíková, 2008, s. 7)

Aby se u žáků rozvíjela tvořivost a žáci byli tvořiví, je důležitá zejména tvořivost od učitele a jeho práce. Učitel by měl být flexibilní, stále se rozvíjet a zdokonalovat ve svém oboru, měl by se zajímat a poznávat nové, umět reagovat na změny, být v hodinách hravý, neměl by mu chybět smysl pro humor. Učitel by měl zajistit: příležitosti a podmínky pro tvořivou práci, podporu, oceňovat nápady a myšlenky žáků, poskytovat dostatek času k myšlení, produkování představ a k rozvoji fantazie, projevovat kladný vztah k žákům. (Honzíková, 2008)

6.4.1 Faktory tvořivosti

Fluence: je schopnost rychle utvořit co nejvíce slov, myšlenek, obrázků, symbolů

Flexibilita: je schopnost změny různorodosti nápadů a návrhů

Elaborace: je schopnost vypracovat detaily

Originalita: je schopnost vypracovat jedinečné řešení (Honzíková, 2008)

6.4.2 Rozvoj tvořivosti

Rozvoj neverbální tvořivosti je jedním z dalších důležitých pracovních činností. Protože každý tvůrčí proces je velmi složitý a proměnlivý, nelze jej celý vystihnout. Můžeme jen v hrubých rysech nastínit činnosti, které mohou tvořivost podceňovat. Tento postup můžeme rozdělit do pěti stádií:

inspirace – hledání podnětů, motivů, nápadů, apod.

klasifikace – stanovit si účel a cíl práce

destilace – výběr nejlepšího podnětu k dalšímu zpracování

inkubace – myšlenkové zpracování nápadu

pilná práce (Honzíková, 2015)

Jednotlivá stádia se mohou několikrát opakovat a nemusejí následovat za sebou v přesném sledu. Žáci se neumějí soustředit na všechny nebo více fází najednou. Soustředí

se zpravidla na jednu fázi. Učitel by měl žákům napomáhat při tvůrčí práci nebo při řešení problémů dané fáze, která žákovi dělá největší potíže. (Honzíková, 2008)

6.5 Příprava na vyučovací jednotku

Každý pedagog by si měl při přípravě na vyučovací jednotku zodpovědět tyto otázky:

„Proč budu vyučovat? = vyučovací cíle.

Co budu vyučovat? = učivo.

Jak získám žáky pro učivo? = motivace.

Jak budu vyučovat? = metody.

Jak zorganizuji vyučování? = organizační formy.

Čím budu vyučovat? = materiální prostředky, vyučování.

Na jaké úseky si rozvrhnu vyučovací jednotku? = struktura vyučovací jednotky.

Jak zjistím, co se žáci naučili? = zpětná vazba.“ (Honzíková, 2015, s. 49)

Pomocí těchto otázek by měl pedagog být schopen vypracovat dobrou přípravu na vyučovací jednotku.

6.6 Urbanův figurální test tvořivého myšlení

„Urbanův figurální test tvořivého myšlení (TSD-Z) – poskytuje odhad kreativního potenciálu osobnosti. Úkolem probanda je libovolně dotvořit načrtnutou kresbu, která pak odhalí různé stránky kreativního potenciálu.“ (Mgr. Marček, 2017)

6.6.1 Proč právě Urbanův figurální test tvořivého myšlení

Jelikož učím na základní škole a sama mám velmi blízko k pracovním i výtvarným činnostem, zajímalo mě, jaká je úroveň tvořivosti dětí, se kterými pracuji. Díky tomu, že pracuji na této práci, bylo mi umožněno použít Urbanův figurální test tvořivého myšlení. Podle výsledků mohu s dětmi lépe pracovat a snažit se jejich tvořivost dále rozvíjet. Mohu využívat více pracovních listů, více úkolů, dětem více kreativním zadávat o trochu těžší úkoly. Při skupinových pracích se mi budou děti lépe rozdělovat do skupin, tak aby ve skupině byly děti více kreativní, ale děti i méně kreativní, a zároveň si pomáhaly a doplňovaly se.

Urbanův figurální test tvořivého myšlení jsem zadala žákům ve dvou malotřídkách ve škole, kde učím. V první malotřídce jsou děti prvního ročníku (5 dětí), druhého ročníku (3 děti) a třetího ročníku (4 děti), ve druhé malotřídce jsou děti čtvrtého ročníku (10 dětí) a pátého ročníku (7 dětí). Test jsem zadala nejprve v první třídě, u menších dětí, kde učím pracovní činnosti i výtvarnou výchovu. Testy jsem rozdala na začátku hodiny pracovních činností, kdy každý žák dostal před sebe na lavici test s popsanou stranou směrem dolů. Jakmile měly všechny děti, před sebou test s popsanou stranou směrem dolů, vysvětlila jsem jim, co mají za úkol. Před sebou mají papír, na kterém mají zobrazených šest útvarů a jejich úkolem je všechny útvary dokreslit obyčejnou tužkou, jak jen chtějí. Z útvarů může vzniknout cokoli, dle jejich fantazie. Také byli upozorněni na to, že každý pracuje sám a k nikomu nekouká ani s nikým nemluví. Poté jsme se s dětmi domluvily, že až řeknu teď, děti papír otočí a začnou pracovat. Když děti papír otočily, já si zapnula stopky a měřila čas, za jak dlouho děti test dokreslí. V druhé třídě se staršími dětmi testování probíhalo naprosto stejně, jen s tím rozdílem, že u nich neučím pracovní výchovu ani výtvarnou výchovu, ale domluvila jsem se s kolegyní a jednu hodinu pracovních činností jsem si odučila. Po testování jsme pokračovali v hodině, kdy jsme pracovali s modelovací hmotou.

6.6.2 Výsledky dětí v jednotlivých ročnících

1. ročník

- čtyři děti = C průměrné,
- jedno dítě = B podprůměrné.

2. ročník

- tři děti = C průměrné.

3. ročník

- jedno dítě = B podprůměrné,
- dvě děti = C průměrné,
- jedno dítě = D nadprůměrné.

4. ročník

- tři děti = B podprůměrné,
- čtyři děti = C průměrné,

- tři děti = D nadprůměrné.

5. ročník

- jedno dítě = B podprůměrné,
- čtyři děti = C průměrné,
- dvě děti = D nadprůměrné.

6.6.3 Zhodnocení výsledků

Jelikož všechny tyto děti znám a učím je, tak si dovoluji zhodnotit jejich výsledky. V prvním ročníku, podle mého názoru, vycházejí výsledky přesně. V druhém ročníku jsem očekávala u jednoho žáka, že jeho výsledek bude o stupeň lepší, jelikož v hodinách výtvarné výchovy a pracovních činností je nejkreativnější oproti jeho spolužákům. Dokonce je někdy kreativnější než děti z vyšších ročníků. To mohu posoudit díky tomu, že s dětmi pracuji i ve školní družině. Ve třetím ročníku jsem byla trochu překvapena, výsledek mezi dvěma dětmi jsem očekávala opačný. Jedna žákyně s výsledkem průměrným je v hodinách výtvarné výchovy a pracovních činností jednou z nejvíce kreativních dětí a má největší fantazii oproti zbytku třídy, ba naopak žákyně s výsledkem nadprůměrným v hodinách pracovní výchovy a výtvarné výchovy až tak kreativní není. S výsledky ve čtvrtém i pátém ročníku souhlasím. Po zhodnocení výsledků jsem zařadila více pracovní a výtvarné výchovy do školní družiny. Do školní družiny chodí většina žáků. Občas děti rozdělím na skupiny podle výsledků testů a každé skupině zadám jiný úkol. Žáci s podprůměrným výsledkem dostávají jednodušší úkoly, žáci s průměrným výsledkem těžší úkoly a žáci s nadprůměrným výsledkem ještě těžší úkoly. Jindy žáky namíchám do skupin tak, aby v každé skupině byli žáci s rozlišnými výsledky. Skupiny dostanou takový úkol, aby žáci museli navzájem spolupracovat. Snažím se žáky, co nejvíce podporovat, povzbuzovat, chválit za jejich nápady, dopřát jim dostatek času na tvořivé myšlení. Často propojuji jednotlivé předměty, například učíme-li se v prvouce o jaru, v pracovních činnostech vyrábíme z barevného papíru jarní rostliny.

7 NÁMĚTY PRO VÁNOČNÍ TVOŘENÍ

Do námětů pro vánoční tvoření jsem vybrala takové náměty, které jsem většinou sama s dětmi vyráběla. Náměty pro pracovní činnosti se snažím většinou vymýšlet sama, nebo když někde vidím nějaký pěkný nápad, kterým se inspiroji, pokouším se jej vyrábět trochu jinak. Proto i zde prezentované náměty jsou povětšinou mnou vymyšlené. Některé náměty jsem někde viděla a nechala se jimi inspirovat. Volila jsem takové náměty, aby byla využita, co největší škála materiálů.

7.1 Práce s přírodninami

Na práci s přírodninami je dobré to, že máme spoustu přírodnin, které se dají použít.

Vánoční svícen

Motivace:

Jdeme s dětmi na vycházku do blízkého lesa, kde si cestou nasbíráme šišky. Po cestě si povídáme o přírodě, o stromech, které máme doma o Vánocích a které si o Vánoce zdobíme. Z šišek pak vyrobíme krásné svícny, které můžeme dát jako dárek maminkám nebo tatínkům.

Vyučovací cíl:

Rozvoj pozitivního vztahu k přírodě, seznámení s jehličnatými stromy.

Pomůcky:

borová šiška, stříbrná akrylová barva, štětec, stříbrná stuha, dortová svíčka (nejlépe bílá), příborový nůž

Postup:

Na lavičce si připravíme pracovní ubrus, očistíme a oprášíme připravenou šišku. Na okraje šišky nanese štětcem stříbrnou akrylovou barvu, tím šiška dostane vánoční, zasněženou podobu. Šišku dokončíme stříbrnou stuhou, kterou uvážeme kolem šišky do mašle. Dortovou svíčku si seřízneme příborovým nožem tak, aby nám šla vložit do vrcholu šišky. Když máme šišku upravenou, vložíme dortovou svíčku do vrcholu šišky a dostaneme krásný vánoční svícen.

Poznámka:

Pokud máme dost času a dost šišek, můžeme si v jedné hodině vyrobit několik svícnů a můžeme použít i více barev, avšak stříbrná a bílá se hodí k Vánocům nejvíce. Můžeme také volit i variantu, kdy šišku natřeme lepidlem a posypeme moukou místo akrylové barvy.

Reflexe:

Tento výrobek měly děti velmi rychle hotový. Je časově nenáročný, složený z jednoduchých kroků, které děti zvládly s přehledem.

Obr. 1 - vánoční svícen (vlastní foto)

Voňavý pomeranč

Motivace:

Všichni máme rádi ovoce a vůně. Co takhle skloubit to dohromady? Protože jsme šikovné děti, vyrobíme si voňavou dekoraci, která nám rozvoní celý dům nebo byt. Také si něco povíme o ovoci a koření. Zjistíme, jaké koření a ovoce známe.

Vyučovací cíl:

Zjištění, že vůně k provonění domu nebo pokojíčku si nemusíme pouze kupovat v obchodě, ale že si je můžeme vyrobit i sami doma.

Pomůcky:

pomeranč, celý hřebíček, jehla na maso nebo menší hřebík

Postup:

Pomeranč pořádně umyjeme, jehlou na maso nebo menším hřebíkem si připravíme do pomeranče dírky v pěkném vzoru. Do připravených dírek vtláčíme celý hřebíček.

Poznámka:

Výroba voňavých pomerančů je u nás známa již několik let. Písemné zprávy o tomto výrobku pocházejí až z 16. století. Dnes lidem slouží převážně jako dekorace, kdežto v dřívějších dobách sloužily voňavé pomeranče jako léčebný prostředek, který měl odvracet nemoci. Místo pomeranče můžeme použít také i jablko. Pomeranč se výborně hodí jako dekorace do košíčku nebo na zavěšení. Do pomeranče nebo jablka jsem zapíchla dětem 3-4 kratší špejle, aby nám pomeranč nebo jablko hezky stálo. Tento výrobek si pamatuji, jak jsem ho sama kdysi vyráběla na základní škole.

Reflexe:

Práce dětem šla, mám ve třídě skoro samé zručné děti. Celá práce byla na dětech, pracovalo se jim dobře, jen je po chvíli bolely prsty ze zapichování hřebíčku. Když však měly celý výrobek hotový, byly nadšené.

Obr. 2 - voňavé pomeranče (vlastní foto)

Vánoční ozdoba – vánoční slunce

Motivace:

Všichni máme moc rádi sušené ovoce, a tak si z něho vyzkoušíme vyrobit krásnou vánoční ozdabu, která nám bude zdobit naši školu. Zbylé ovoce si všichni rozdělíme a sníme. Zpíváme si vánoční koledu „Pásli ovce Valaši“.

Vyučovací cíl:

Rozvoj vzájemné spolupráce a komunikace mezi dětmi.

Pomůcky:

špejle se špičkou, sušené ovoce, barevné papíry, nůžky (vhodné jsou i nůžky s ozdobným stříhem), polystyrenová koule, akrylová barva (volíme vánoční barvy), provázek, jeden větší a jeden menší korálek, šídlo

Postup:

Polystyrenovou kouli natřeme akrylovou barvou a necháme uschnout. Mezitím, co nám schne polystyrenová koule, vyrobíme si sluneční paprsky. Na paprsky si připravíme více druhů sušeného ovoce a barevný papír, barevný papír si nastříháme do vybraného tvaru např.: trojúhelník, čtverec, kruh, apod., dobré je využít také nůžky s ozdobným stříhem, to dodá tvaru ještě hezčí, slavnostnější vzhled. Paprsky vyrábíme tak, že na špejli střídavě napichujeme různé sušené ovoce a nastříhaný barevný papír. Šídlem uděláme do středu uschlé polystyrenové koule otvor, kterým protáhneme delší provázek, a ten na jednom konci koule upevníme větším korálkem a na druhém konci menším korálkem. Když máme hotové všechny paprsky a připevněný provázek, začneme do polystyrenové koule zapichovat jednotlivé paprsky. Když máme slunce hotové, můžeme si jej někam pověsit.

Poznámka:

Tato práce je časově dost náročná, proto je vhodné tuto práci pojmout jako skupinovou práci. Pokud je ve třídě málo dětí, může na jednom vánočním slunci pracovat celá třída. Tento výrobek jsem viděla, když jsme byli s dětmi na školním výletě na hradě Houska.

Reflexe:

Jelikož učím ve škole, kde jsou jen dvě malotřídky s málo dětmi, tak každá třída si na Vánoce vyrobila jedno vánoční slunce. Děti práce velmi bavila a při práci se snažily ujídat ovoce.

Obr. 3 - sluneční paprsky (vlastní foto)

Obr. 4 - nabarvená polystyrenová koule (vlastní foto)

Obr. 5 - vánoční slunce (vlastní foto)

Obr. 6 - vánoční slunce (vlastní foto)

7.2 Práce se sklem

Při práci se sklem musíme být velmi opatrní a dávat pozor na děti, aby se sklo nerozbilo a děti se nepořezaly.

Vánoční lucerna

Motivace:

Před výrobou lucerny se naučíme básničku o zimě.

„Zima

Zima, zima už je tady,

radosti je plno všady.

Postavíme sněhuláky,

bambulaté pajduláky.“ (Lochovec, 1995, s. 151)

Vyučovací cíl:

Žáci si zopakují vědomosti o zimě, dokážou si představit zimu.

Pomůcky:

prázdňá, středně velká sklenice nejlépe od okurek, čtvrtka, tužka, nůžky, žlutá nebo oranžová čtvrtka, lepidlo, bílá barva na sklo ve spreji, raznice hvězdiček, vloček, svíčka

Postup:

Žáci si nejprve vystříhnou z bílé čtvrtky libovolné šablony. Dalším úkolem žáků je pomocí raznice si vyrazit pár sněhových vloček a pár žlutých nebo oranžových hvězdiček. Když máme šablony připravené, žáci si vyzkoušejí, jak si je rozprostřou na sklenici. Mají-li žáci promyšleno, jak budou šablony rozprostřeny, nalepí je na sklenici. Na sklenici nalepí taktéž i hvězdičky a sněhové vločky. Polepenou sklenici ještě dozdobíme bílou barvou ve spreji, kterou nastříkáme na hrdlo sklenice, můžeme i na dno sklenice. Do hotové sklenice si dáme svíčku, kterou zapálíme.

Poznámka:

Svíčku je vhodné zapálit jen jednu na ukázkou, aby se děti nespálily. Nebo zapálit svíčku každému v jeho svícnu, ale po chvíli jej hned sfouknout. Menším dětem můžeme poskytnout šablonu na obkreslení.

Reflexe:

Žáci se této práci chopili velmi statečně. Některým prvňákům jsem poskytla šablony (stromy, kostel, postavy, apod.). Dokončené výrobky byly různé. Někdo měl na lucerně například tři krále, někdo Ježíška a další postavy z betléma, jiní měly domečky s kostelem. Práce byly moc hezké.

Obr. 7 - skleněný vánoční svícen (vlastní foto)

Obr. 8 - skleněný vánoční svícen (vlastní foto)

7.3 Práce s papírem

Existuje spousta druhů papíru, které lze využít v pracovních činnostech. Nejoblíbenější na základních školách jsou klasické bílé papíry a barevné papíry. Můžeme využívat i odpadový materiál, jako jsou například roličky od toaletního papíru nebo papírové krabice.

Vánoční vločka

Motivace:

Před výrobou vloček se díváme na pohádku „Ledové království“.

Vyučovací cíl:

Nácvik dovednosti stříhání.

Pomůcky:

3 bílé nebo barevné papíry, lepidlo, sešívačka, nůžky

Postup:

Papír přehneme napůl a v přehnuté části ho rozstříhneme. Rozstříhnutý papír opět přehneme ale nyní tak, abychom po přehnutí dostali rovnostranný trojúhelník. Zbytek papíru odstříháme, po odstříhnutí zbytku papíru máme v ruce rovnostranný trojúhelník. Trojúhelník ještě jednou přehneme napůl. Hotové trojúhelníky začneme přes otvírací strany přehnutí stříhat na proužky, avšak stříháme tak, abychom celý trojúhelník nepřestříhli, proto si před krajem necháváme trochu místa. Poté papír rozevřeme a protější proužky začneme lepit špičkami k sobě. Na první prostřední špičku proužku nanese lepidlo a přilepíme k ní protější špičku proužku. Celý papír otočíme, a když máme celý papír otočený, přilepíme k sobě další proužky v řadě stejným způsobem, tj. špičkami k sobě. Opět otočíme celý papír a další proužky v řadě k sobě přilepíme. Jakmile proužky přilepíme, znovu papír otočíme a slepíme další proužky v řadě k sobě. Tímto způsobem pokračujeme, dokud nemáme hotovou malou vločku. Stejným postupem si vyrobíme šest malých vloček. Máme-li hotových šest malých vloček, konce tří vloček přilepíme k sobě a vzniknou nám dva díly vločky. Konce obou dílů vloček k sobě přicvakneme sešívačkou a nakonec sešívačkou k sobě přicvakneme i jednotlivé malé kousky vločky, aby nám vločka hezky držela. Máme hotovou vánoční vločku.

Poznámka:

Vánoční vločku si můžeme vytvořit v různých barvách. Stříhání proužků, viz. obrázek č. 7., je poměrně náročné pro 1. a 2. třídu, a to zejména nepřestříhnout celý poskládaný papír. Nebo rozstříhat jednotlivé papíry na stejný počet proužků. Proto je vhodné si před stříháním pomoci, a to tak, že na papír, na místo, kde budeme stříhat, si

předkreslíme podle pravítka jednotlivé proužky. Tímto výrobkem jsem se inspirovala na webových stránkách „ www.lajfik.cz „.

Reflexe:

Vánoční vločku jsem vyráběla s dětmi z 1., 2. a 3. ročníku. Dětem z 2. a 3. ročníku šla práce od ruky, některá šikovnější děvčata si stihla udělat vločky i dvě. Prvňákům jsem samozřejmě napomáhala a vločku zvládli taktéž na výbornou. Děti měly z tohoto výrobku velkou radost, moc se jim tento nápad líbil. Děti rychlejší nebo maličko šikovnější pomáhaly ostatním pomalejším spolužákům. Vánoční vločky nám krásně zdobily naši malou školu.

Obr. 9 - vánoční vločky (vlastní foto)

Obr. 10 - vánoční vločky (vlastní foto)

Vánoční stromeček

Motivace:

Povídáme si o Vánocích, o vánočních zvycích a tradicích. Při povídání zjistíme, že ozdobený stromeček je hlavním symbolem Vánoc. Protože všichni doma zdobíme stromeček, ale nemůžeme ho ukázat ostatním, proto jej vyrobí z barevného papíru. Tím, že ho vyrobíme, můžeme ostatním spolužákům ukázat, jak asi vypadá náš ozdobený stromeček doma.

Vyučovací cíl:

Žáci dokážou říci, co je symbolem Vánoc.

Pomůcky:

čtvrťka, barevné papíry, nůžky, lepidlo, tužka, šablona stromu

Postup:

Žáci si z barevného papíru podle šablony vystříhnou strom, který nalepí na čtvrťku. Když mají hotový strom, začnou vystříhovat různé vánoční ozdoby, řetězy, kterými vyzdobí svůj vánoční stromeček. Každý žák bude mít svůj vlastní originální stromeček a vyzdobí si ho, jak sám bude chtít.

Poznámka:

Na strom jsme použili šablону. U větších dětí můžeme šablónu vynechat.

Reflexe:

Dětem šla práce od ruky. Při práci jsme poslouchali vánoční koledy. Práce se nadmíru povedly.

Obr. 11 - vánoční stromeček (vlastní foto)

Obr. 12 - vánoční stromeček (vlastní foto)

Vánoční řetěz

Motivace:

Protože se nám blíží Vánoce, je potřeba vyrobit nějakou výzdobu, která nám bude zdobit školu. Proto si vyrobíme vánoční řetězy, které pak vyvěsíme na chodbě školy. Také si zpíváme vánoční koledu „Štědrej večer“, kterou se učíme v hodině hudební výchovy.

Vyučovací cíl:

Nácvik dovednosti stříhání.

Pomůcky:

čtvrtky, tužka, lepidlo, nůžky, pastelky nebo fixy, provázek, šablony ozdob

Postup:

Pracujeme ve dvojicích. Každý dostane jednu čtvrtku, kterou si přehne napůl. Když máme čtvrtku přehnutou, obkreslíme si na čtvrtku různé ozdoby za pomoci šablon. Musíme mít obkreslené alespoň dvě různé ozdoby. Máme-li šablony obkreslené, ozdoby vystříhneme. Jelikož jsme si před stříháním přehnuli čtvrtku napůl, po vystříhnutí máme každou ozdobu vystříhnutou dvakrát. Ozdoby pomalujeme. Stejně ozdoby by měly být stejně vybarvené. Poté, co máme ozdoby vystříhnuté a pomalované, odstříhneme si cca metr provázku. Jakmile máme připravené ozdoby a provázek. Předpřipravíme si vánoční

řetěz, a to tak, že provázek natáhneme a souměrně rozložíme jednotlivé ozdoby. Když máme hotovou přípravu, vezmeme lepidlo a vždy jednu různou ozdobu nalepíme na provázek. Následně na druhou stranu provázku nalepíme druhou ozdobu, která odpovídá té stejné. Všechny stejné ozdoby naproti sobě k sobě přilepíme lepidlem. Mezi ozdobami máme nalepený provázek. Když máme všechny ozdoby přilepené na provázku, máme vánoční řetěz hotový.

Poznámka:

Tento výrobek je vhodné vypracovávat alespoň ve dvojicích, protože je tato práce dost pracná a časově náročná. Na jeden řetěz je potřeba mít alespoň čtyři páry ozdob. Mezi jednotlivé ozdoby můžeme přidat ještě další různé parády.

Reflexe:

Tuto práci jsme dělali s dětmi ve školní družině, děti pracovaly ve dvojicích, a i přesto to pro některé menší děti bylo poměrně náročné. Ty, které si dávaly na ozdobách záležet, musely práci dělat nadvakrát. Řetězy se skládaly ze čtyř velkých ozdob a dvou menších ozdob. Velké ozdoby měly uprostřed vystřižnuté parády. Jelikož ve škole máme mezi dětmi i sourozence, tak sourozenci dělali společný řetěz, který si odnesli domů. Ostatní děti byly velmi vstřícné a nechaly vánoční řetězy ve škole na výzdobu.

7.4 Práce s textilem

Látek máme nepřeberné množství typů, například jemné, měkké, hrubé, drsné, tvrdé a spoustu dalších. Každý typ je vhodný na jiné účely, například některé látky se hodí na lepení, jiné zase na šití.

Čert

Motivace:

Povídáme si o Mikuláši, čertovi a andělovi. Také si čteme básničku „Co víme o Čertovi“.

„Co víme o čertovi

Michal Černík

To je mi záhada.

Nikdo nikdy neviděl čerta,

a přeci víme, jak vypadá.

Má kopyto na jedné noze

a umí létat po obloze.

Má rohy a oháňkou mává.

Kdepak, to není kráva.

Víme, že bydlí v pekle,

a víme, že žádné peklo není,

a víme, že hudruje vztekle,

asi takhle: blekle, blekle.

A víme, že smrdí sírou,

proletí komínem i jinou dírou.

A víme, že je hrozně starý

a hloupý a zlý a provádí čáry

a je strašně chlupatý.

Každý ho umí popsat od hlavy

paty.

Kdo ví, čím je to vina.

Bude v tom nějaká čertovina.

Nikdo nikdy neviděl čerta,

a všichni víme, jak vypadá.

To je mi záhada. “ (Šottnerová, 2005, s. 78)

Vyučovací cíl:

Rozvoj spolupráce a komunikace mezi dětmi.

Pomůcky:

červená, šedá, černá látka, sešívačka, barevné a bílé čtvrtky, plst, lepidlo, nůžky, ramínko

Postup:

Látku nastříháme nebo natrháme na cca 6 cm široké a cca 50 cm nebo více dlouhé pruhy. Ty uzlem přivážeme na ramínko. Jednotlivé barevné pruhy látky vážeme na ramínko střídavě, abychom měli barevné tělo pro čerta. Když máme hotové tělo, vyrobíme si nohy a ruce. Na nohy a ruce si nastříháme z barevné čtvrtky 6 cm široké pásy. Vždy dva pásy na kraji slepíme a pak jej přes sebe překládáme, na konci jej zase slepíme. Takto hotové „housesny“ k sobě slepíme, na ruce slepíme dvě „housesny“ a na nohy k sobě slepíme tři „housesny“. Z bílé čtvrtky si vyrobíme dlaně a chodidla, ty si nakreslíme, vystříhneme, polepíme plstí a nakonec je připevníme na konec „housesnek“ sešívačkou. Hotové, celé ruce a nohy přiděláme k tělu čerta pomocí sešívačky. Z bílé čtvrtky vystříhneme oči a ústa, která také polepíme plstí a z barevných čtvrtek si vystříhneme rohy a nos. Všechny tyto části připevníme k tělu sešívačkou. Čerta si můžeme díky ramínku zavěsit.

Poznámka:

Tento výrobek je velmi pracný, proto jej provádíme ve větších skupinách. Ve třídách s menším počtem žáků je vhodné vyrobit jednoho čerta celá třída. V malotřídce, kde vyučuji praktické činnosti, jsme tohoto čerta vyráběla celá třída. Děti měly přidělené jednotlivé práce. Čerta máme zavěšeného na chodbě. Inspirací pro tento výrobek mi byla televizní stanice ČT :D. Konkrétně mě inspiroval pořad „Výtvarka“, kde jsem viděla výrobu a postup obdobného výrobku „strašáka do skříně“.

Co je ČT :D?

„ČT :D je dětská stanice České televize. Je určena dětem od 4 do 12 let. Program stanice je multižánrový a pro děti bezpečný. Stanice vysílá denně od 6 hodin do 20 hodin.

Informace k pořadům, hry a zábavu najdou děti na webu www.decko.cz. Děčko je nejsledovanější dětskou televizí v Česku a veřejnoprávní dětskou televizí v Evropě.“

www.ceskatelevize.cz)

Reflexe:

Při této práci si děti rozdělily práci. Práce se rozdělila tak, že se děti nehádaly a každý byl se svou prací spokojen. Všichni jsme z tohoto výrobku měly velkou radost a měli jsme jej vyvěšený celý rok na chodbě. Čert se líbil velmi i rodičům dětí.

Obr. 13 - čert (vlastní foto)

Mikuláš

Motivace:

Povídáme si o Mikulášových pochůzkách a o tom, jak vypadá Mikuláš a v čem chodí oblečený. Učíme se i říkanku, aby když k nám přijde Mikuláš s čertem a andělem, jsme mu ji mohli říci.

Mikuláš, ztratil plášť,

Mikuláška sukni.

Hledali, nenašli,

Byli oba smutní.

Vyučovací cíl:

Získání znalostí o významu Mikulášových pochůzkách a o tom, jak Mikuláš vypadá.

Pomůcky:

modrá čtvrtka A3, voskové barvy, stříbrná temperová barva, červená, bílá, hnědá a zlatá látka, nůžky, lepidlo, vata

Postup:

Každý žák si vybere látky, kterými oblékne svého Mikuláše. Látku si nastříhá na jednotlivé kousky oblečení Mikuláše. Jednotlivé kousky pokládá na modrou čtvrtku, zatím je ale nelepí. Má-li všechny kusy potřebné na tělo Mikuláše, tj. čepice, plášť, boty, poskládá si je na modrou čtvrtku. Pokud Mikuláš vypadá dobře, nalepí nejprve čepici, poté domalují hlavu a následně nalepí zbytek Mikuláše. Hotového Mikuláše ještě dozdobíme bílým plnovousem, a to z vaty. Tu taktéž nalepíme. Nakonec stříbrnou temperovou barvou nakreslíme Mikulášovi do ruky berlu.

Poznámka:

Mikuláš by se dal lepit i na bílou čtvrtku, ale nemělo by to takový efekt, jako když je na tmavším podkladu.

Reflexe:

Práci některým žákům ztěžovaly tupější nůžky. Špatně se jim látka stříhala. Problém byl také trochu v tom, že Mikuláš příliš neodpovídal velikosti podkladu. Práce, i když s trochu menším Mikulášem, byly vydařené.

7.5 Práce se samotvrdnoucí hmotou

Samotvrdnoucí hmota je dobrá v tom, že když si děti něco vymodelují, tak výrobek sám ztvdne, děti si jej mohou vzít domů. Výrobek ze samotvrdnoucí hmoty může vydržet i několik let.

Vánoční ozdoby

Motivace:

Na začátku hodiny si řekneme básničku, kterou se naučíme.

„Prosinec

Zuzana Kopecká

Za prosincem končí rok,

do nového už jen krok.

V prosinci jsou Vánoce

přesně jednou po roce.“ (Šottnerová, 2005, s. 12)

Vyučovací cíl:

Rozvoj fantazie, kreativity

Pomůcky:

podložka pod modelovací hmotu, samotvrdnoucí hmota, kelímek s vodou, štětec

Postup:

Každý žák dostane kousek samotvrdnoucí hmoty, se kterou pracuje na podložce. Za pomoci rukou a své fantazie, žáci vyrábějí jakékoli ozdoby i s uchem, aby se ozdoby daly

zavěsit. Kelímky s vodou a štětec využíváme jen, když máme nějaké nerovnosti na ozdobách, nebo potřebujeme něco slepit a máme už hodně suchou hmotu.

Poznámka:

Se samotvrdnoucí hmotou se musí pracovat rychle, protože rychle schne a pak se s ní špatně pracuje. V další hodině, v hodině výtvarné výchovy, jsme si ozdoby pomalovali.

Reflexe:

Někteří žáci se při výrobě ozdob velmi vyřádili a upustili uzdu své fantazie. Avšak všechny výrobky byly pěkné, povedené.

Obr. 14 - vymodelované ozdoby (vlastní foto)

Obr. 15 - vymodelované ozdoby (vlastní foto)

7.6 Příprava pokrmů

Příprava pokrmů je u dětí jednou z nejoblíbenějších činností.

7.6.1 Pečení perníčků

Práce s těstem může být nejen pro děti skvělou zábavou.

Perníčky

Motivace:

Povídáme si o vánočních lidových tradicích a zvycích. Dojdeme k tomu, že jedním z nich je i pečení perníčků. Pomáháte všichni doma mamince péct cukroví a perníčky? Protože všichni doma hezky pomáháte maminkám, tak si dnes uděláme den, kdy si všichni upečete a ozdobíte své vlastní perníčky. Perníčky si odnesete domů a ukážete maminkám, jak jste šikovní.

Vyučovací cíl:

Poznání a manipulace s různými pomůckami při práci s perníkovým těstem.

Pomůcky:

perníkové těsto, vykrajovátko, plech na pečení, papír na pečení, příborový nůž, vajíčka, mašlovačka, hrnek, cukr, mouka, váleček, sáčky nebo zdobičky

Postup:

Pořádně si umyjeme lavici, kam si následně nasypeme mouku. Lavice nám bude sloužit jako vál. Na mouku si položíme připravené těsto, které si válečkem uválíme. Když máme těsto správně uválené, začneme těsto vykrajovat pomocí vykrajovátek. Na židli si připravíme pečící papír, kam budeme odkládat vykrojené perníčky. Perníčky spolu s pečícím papírem přendáme na plech na pečení. Plechy postupně dáváme do rozehřáté trouby a po upečení je mašlovačkou potřeme vajíčkem. Poté, co máme perníčky hotové, pomocí sáčku s ustříhnutou špičkou nebo pomocí zdobičky, zdobíme perníčky polevou.

Poznámka:

Učitel obsluhuje troubu a pověří šikovné žáky, aby připravili polevu na zdobení perníčků.

Reflexe:

Na pečení perníčků jsme s dětmi měli celé dopoledne. Děti byly velmi šikovné, bylo vidět, že doma pomáhají maminkám s pečením.

Obr. 16 - vykrojené perníčky (vlastní foto)

Obr. 17 - perníčky čekající na upečení + mazání perníčků (vlastní foto)

Obr. 18- zdobení perníčků (vlastní foto)

7.6.2 Práce s čokoládou

Čokoláda je tím nejlepším pokrmem pro děti i pro některé dospělé. S čokoládou by to lidé neměli přehánět, avšak dát si občas čokoládu není na škodu. Práce s čokoládou musí být pro děti zážitkem.

Adventní čokoládový kalendář

Motivace:

S dětmi si povídáme o předvánočním čase, až narazíme na adventní kalendář. Řekneme si pár informací a začneme s výrobou vlastního adventního kalendáře, čokoládového! Při přípravě tohoto výrobku budeme pracovat s čokoládou, kterou všichni milujeme. Bude pro nás velkou výzvou snažit se trefit s čokoládou přesně do formiček. My si s tím určitě hravě poradíme. Až budeme mít kalendář hotový, tak si ho sníme.

Vyučovací cíl:

Práce s netradičním materiálem.

Pomůcky:

tabulková čokoláda, forma na čokoládu od adventního kalendáře, lžička, čtvrtky, lepidlo, pastelky, nůžky

Postup:

Čokoládu rozlámeme na kostičky a vložíme do misky. Misku vložíme do vodní lázně (do hrnce s vodou) a zahříváme na sporáku, dokud se nám čokoláda nerozpustí. Mezitím si žáci připraví formu z adventního kalendáře. Když máme čokoládu rozpuštěnou, misku položíme na stůl a pomocí lžičky žáci vlévají rozpuštěnou čokoládu do formy z adventního kalendáře. Formy vložíme do lednice a necháme ztuhnout. Mezitím, co nám tuhne čokoláda, vyrobí si žáci papírový obal na čokoládovou formu ze čtvrtek a pomalují jej pastelkami.

Poznámka:

Místo forem od adventního kalendáře můžeme použít formu od bonboniéry a do bonbonů můžeme přidat lískové oříšky, ořechy, rozinky, mandle a další.

Reflexe:

Tento výrobek jsem s dětmi zatím nezkoušela. Ale věřím, že z realizace tohoto výrobku budou děti naprosto nadšené. Zatím jsem se neseťkala s dítětem, které by nemilovalo čokoládu.

7.7 Projekty

Projektové dny jsou pro žáky takovým zpestřením vyučování. Žáci při projektové výuce plní stanovené úkoly nebo úkol. Před plněním úkolu, žáci potřebují získat určité informace a vědomosti, které souvisí se zadaným úkolem. Často je také nutná spolupráce a správná komunikace mezi dětmi a mezi dětmi a učitelem.

7.7.1 Projektový den – Vánoční den ve škole

V dnešní době dodržování lidových tradic a zvyků, čím dál tím více upadá. Spousta dětí i ty nejnámější lidové tradice a zvyky neznají, proto záměrem tohoto projektového dne je seznámit děti alespoň s nejnámějšími lidovými tradicemi a zvyky Vánoc. Pro děti tento projekt bude nejen získáním nových vědomostí a dovedností, ale bude také velkou zábavou.

Plán dne:

První hodinu si povídáme o Vánocích, lidových tradicích a zvycích, další dvě hodiny zkusíme lidové tradice a zvyky a poslední hodinu si nadělujeme dárky.

Cíle:

Rozvoj vědomostí o Vánocích, seznámení a utvoření povědomí o vánočních zvycích a tradicích, rozvoj pozitivního vztahu k Vánocům, lidovým tradicím a zvykům, rozvoj spolupráce, komunikace

1. hodina

S dětmi si povídáme o Vánocích, o jednotlivých lidových tradicích a zvycích, které si v dalších dvou hodinách vyzkoušíme. S dětmi diskutujeme. Děti vypráví, které zvyky znají, co o nich vědí a které už někdy zkoušely.

2. hodina

Krájení jablíček

Každý žák si přinese do školy jedno jablko, které si buď sám, nebo za pomoci paní učitelky rozkrojí. Pokud se dítěti po rozkrojení jablka objeví hvězdička, znamená to, že dítě bude zdravé. Řekneme si také, co by znamenalo, kdyby se nám neobjevila hvězdička, ale třeba křížek nebo červivé jablíčko, znamenalo by to nemoc nebo neštěstí.

Vypouštění ořechových lodiček

Žáci si přinesou skořápky z jednoho vlašského ořechu. Ve škole dostanou každý jednu malou svíčku (nejlépe malou narozeninovou), tu si připevní do jedné vlašské skořápky. Na lavici máme připravený lavor s vodou. Ve skupinkách chodí děti k lavoru, kde jim paní učitelka zapálí svíčku a poté děti svoji svíčku položí na hladinu vody. Následně sledujeme jednotlivé lodičky. Plavou-li jednotlivé lodičky k sobě, budou z dětí dobří kamarádi, jestliže plavou každá jinam, budou se na sebe zlobit. Povíme si však také, že pokud lodička plave pryč od ostatních, znamená to také, že se brzy vydá do světa.

Mince pod talířem

Jeden žák, pověřený paní učitelkou jde do třídy, kde jsou rozprostřeny na lavicích talíře. Tento žák dostane pár čokoládových mincí, které dá pod libovolné talíře. Jsou-li mince rozmístěné, ostatní žáci se vydají do třídy, každý do své lavice před připravený talíř. Talíř odkryjí, a kdo má pod talířem čokoládovou minci, bude mít spoustu peněz. Všichni si doma u štedrovečerní večeře zkontrolujeme talíře, zda tam náhodou nebude čekat opravdová mince.

3. hodina

Házení střevícem

Tato tradice je určena dívkám. Dívka za sebe hodí střevíc a podle toho, kam směřuje špička střevíce, se dívka do roka buď vdá a odejde z domu, nebo ještě zůstane doma. Ve škole můžeme tuto tradici pro děti upravit, a to tak, že pokud špička směřuje ke dveřím, znamená to, že se dotyčný žák odstěhuje, a směřuje-li špička střevíce směrem do třídy, znamená to, že žák bude chodit stále do stejné školy.

Jmelí

Kdo pod jmelím projde, bude mít po celý příští rok štěstí. Jmelí máme zavěšené u stropu a všichni žáci se projdou pod jmelím.

Zpěv koled

Za doprovodu klavíru zpíváme vánoční koledy, které už známe a umíme. Děti, které umějí hrát na kterýkoli hudební nástroj, nám hrají koledu, kterou umějí. Zpíváme, posloucháme a rozjímáme a vnímáme vánoční atmosféru.

4. hodina

Nadělování dárků

Mezitím, co jsme si zkoušeli různé lidové tradice a zvyky, nám někdo nadělil do školní družiny dárky. Za to, že jsme všechny tradice a zvyky pěkně zvládli, jdeme se podívat do školní družiny a prozkoumáme, jaké dárky jsme dostali.

(Šottnerová, 2004)

Zhodnocení celého dne:

Celý den se vydařil. Děti u jednotlivých aktivit dávaly pozor, soustředily se na práci. Znalost jednotlivých tradic a zvyků byla rozdílná. Někteří žáci znali většinu, někteří jen některé a našli se i tací, kteří neznali ani jednu tradici či zvyk. Každopádně všichni měli obrovskou radost z toho, že si mohli něco takového vyzkoušet a největší radost byla určitě z nadělených dárků.

ZÁVĚR

Jedním z cílů této diplomové práce bylo přiblížit význam Vánoc, předvánoční období, historii Vánoc, vánoční tradice, zvyky, obyčeje, symboly a vše co se týká Vánoc a předvánočního období. Dalším cílem bylo spojení Vánoc a vánočního období s pracovním rozvojem dětí.

Myslím si, že cíle jsou v této práci splněny. V práci jsou obsažené veškeré důležité informace týkající se předvánočního období a vánočních svátků. Je zde podle mého názoru obsaženo dostatečné množství námětů pro tvorbu v předvánočním čase. Mimo náměty je zde i projektový den, který má přiblížit a seznámit děti s vánočními tradicemi a zvyky.

Z výsledků testů tvořivosti jsem byla poměrně překvapená. Překvapily mne zejména výsledky žáků, kteří v hodinách pracovních činností a výtvarné výchovy se mi zdají být kreativní, mají většinou nejlépe a nejvíce propracované práce. Tito žáci vyšli s průměrným výsledkem. Čekala jsem, že jejich výsledky budou na větší úrovni oproti žákům, kteří v hodinách pracovních činností a výtvarné výchovy nebývají podle mého názoru až tak kreativně naladěni. Dále jsem čekala také větší rozdíly mezi jednotlivými ročníky, očekávala jsem, že děti ve vyšších ročnících budou mít lepší výsledky, než žáci z nižších ročníků. Nakonec skoro všechny třídy dopadly poměrně stejně.

Děti si v hodinách pracovních činností oblíbily stavebnice, rády skládají, dávají dohromady různé modely. Dále mají rády modelování, při kterém si vždy užijí mnoho zábavy. U též oblíbené přípravy pokrmů děti vždy předvedou svou šikovnost. Mezi jejich nelibé činnosti patří stříhání, to děti na naší škole dělají opravdu neradi.

Podle mého názoru, by neškodilo, kdyby bylo na základních školách více hodin pracovních činností. Děti se v této oblasti naučí spoustu věcí, potřebných do budoucího života. Čím více se děti rozvíjí po stránce pracovní, tím jsou pak do života připravenější, co se praktických věcí týče.

RESUMÉ

This thesis is focused on work activities affected by Christmas time. It shows specific examples of nonverbal creativity, which can be used during the Christmas time.

First chapter deals with origin of Christmas and its transformation until now. It tells about heathen and christian traditions, about Jesus Christ and his life.

Second chapter reflects a concept of Advent. What is done during this time before Christmas. The most important Advent holidays, which are connected with superstitions, are also described here.

Third chapter characterizes Christmas, its traditions and customs. It deals with the most known traditions and individual Christmas holidays.

Fourth chapter pursues Christmas symbols, which are broke down into subheads.

Fifth chapter points to Christmas in particular countries where are the traditions different and on the other hand similar or same.

Sixth chapter is about the development of children during the work activities. There is further described creativity and Urban's figural test of creative thinking, which is tried in practice with pupils in small classes from first to fifth grade of elementary school. The test results match expectations, just at some pupils of second and third class were surprising.

There are designed some work activities for the Christmas theme per different materials in the seventh chapter. There is always given motivation, then the aim of the work and its procedute, what is needed for the work, note and reflexion. The chapter is completed by pictures. There is also created a project day scheduled into lessons.

POUŽITÉ ZDROJE

ŠOTTNEROVÁ, D. *Vánoce - Původ, zvyky, koledy, hry a náměty*, Olomouc: Rubico, 2004, ISBN 80-7346-033-5, 119 stran

VONDRUŠKOVÁ, A. *České zvyky a obyčeje*, Praha: Albatros nakladatelství, a. s., 2004, ISBN 80-00-01356-8, 370 stran

VAVŘINOVÁ, V. *Malá encyklopedie Vánoc*, Praha: Libri, 2002, ISBN 80-7277-132-9, 288 stran

BESTAJOVSKÝ, M. *Lidové obyčeje a nápady pro šikovné ruce Zima*, Brno: ComputerPress, a. s., 2004, ISBN 80-251-0476-1, 64 stran

BESTAJOVSKÝ, M. *Velká kniha lidových obyčejů a nápadů pro šikovné ruce*, Brno: ComputerPress, a. s., 2008, ISBN 978-80-251-1974-7, 256 stran

HONZÍKOVÁ, J. *Pracovní výchova s didaktikou*, Praha: UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO, 2015, ISBN 978-80-7452-111-9, 256 stran

HONZÍKOVÁ, J. *Nonverbální tvořivost v technické výchově*, Plzeň: Západočeská univerzita, Fakulta pedagogická, 2008, ISBN 978-80-7043-714-8, 102 stran

LOCHOVEC, J. *Velká kniha malého školáka*, Ostrava: Librex, 1995, ISBN 80-7228-113-5, 173 stran

ŠOTTNEROVÁ, D. *Adventní čas: zvyky, obyčeje, náměty, návody, pohádky, příběhy a hry*, Olomouc: Rubico, 2005, ISBN: 80-7346-050-5, 120 stran

TRNKOVÁ, K. *Vánoce z babiččina kapsáře*, Praha: STUDIO trnka s. r. o., 2012, ISBN 978-80-87678-07-7, 96 stran

ŠULC P., KRČEK J. *Kouzelné Vánoce*, Praha: Pierot, 2014, ISBN 978-80-7353-331-1, 96 stran

Slovník cizích slov [online]. © 2005-2017 [cit. 2016-07-15]. Dostupné z <http://scs.abz.cz/>.

Psychologické služby, 2017 [online]. Brno: Mgr. Vladimír Marček [cit. 2017-02-03]. Dostupné z <http://psychsluzby.cz/>.

Česká televize, [online].1996–2017 [cit. 2016-07-13]. Dostupné z <http://www.ceskatelevize.cz/>

SEZNAM OBRÁZKŮ

- Obrázek č. 1 – vánoční svícen (vlastní foto)
- Obrázek č. 2 – voňavé pomeranče (vlastní foto)
- Obrázek č. 3 – sluneční paprsky (vlastní foto)
- Obrázek č. 4 – nabarvená polystyrenová koule (vlastní foto)
- Obrázek č. 5 – vánoční slunce (vlastní foto)
- Obrázek č. 6 – vánoční slunce (vlastní foto)
- Obrázek č. 7 – skleněný vánoční svícen (vlastní foto)
- Obrázek č. 8 – skleněný vánoční svícen (vlastní foto)
- Obrázek č. 9 – vánoční vločky (vlastní foto)
- Obrázek č. 10 – vánoční vločky (vlastní foto)
- Obrázek č. 11 – vánoční stromeček (vlastní foto)
- Obrázek č. 12 – vánoční stromeček (vlastní foto)
- Obrázek č. 13 – čert (vlastní foto)
- Obrázek č. 14 – vymodelované ozdoby (vlastní foto)
- Obrázek č. 15 – vymodelované ozdoby (vlastní foto)
- Obrázek č. 16 – vykrojené perníčky (vlastní foto)
- Obrázek č. 17 – perníčky čekající na upečení + mazání perníčků (vlastní foto)
- Obrázek č. 18 – zdobené perníčků (vlastní foto)